

ter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 27: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Skærpelse af straffen for voldtægt).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 3/10 2001).

Sammen med denne sag foretoges:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 2: Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Skærpelse af straffen for vold, voldtægt, uagtsomt manddrab og forsætlig fareforvoldelse, nævningsager m.v.).

Af Birthe Rønn Hornbech (V) og Helge Adam Møller (KF) m.fl.
(Fremsat 3/10 2001).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Sandy Brinck (S):

Vi skal i den følgende debat behandle to lovforslag: et fra regeringen og et fra Venstre og Det Konservative Folkeparti.

Lovforslaget fra Venstre og Det Konservative Folkeparti er en fuldstændig genfremsættelse af et lovforslag, som Folketinget behandlede så sent som den 22. marts i år.

Det borgerlige forslag indeholder sådan et bunkebryllup af flere skærpelser af strafferammerne. Det drejer sig om vold, voldtægt, forsætlig fareforvoldelse, uagtsomt manddrab og menneskesmugling.

Venstre og Det Konservative Folkeparti fremsætter dette igen vel vidende, at Folketingets sammensætning ikke har ændret sig, siden vi sidst behandlede forslaget. Så at der er tale om en politisk markering, uden at forslagsstillerne har nogen realistisk forventning om, at lovforslaget kan vedtages, det er indiskutabelt.

Socialdemokratiet er helt grundlæggende uenigt, når Venstre og Det Konservative Folkeparti åbenbart mener, at man blot sådan over en bank kan lægge x antal år oven i strafferammerne på en hel række forbrydelser.

Vi mener, at Folketinget skal være meget mere præcist i de skærpelser, vi ønsker, for ikke at havne i en spiral uden ende.

Lad mig give et eksempel: I det borgerlige forslag argumenteres med, at straffen bør skærpes ved personfarlige forbrydelser ved at rette op på »et misforhold mellem beskyttelsen af økonomiske værdier på den ene side og beskyttelsen af kønsfrihed og det menneskelige legeme på den anden side«, jf. bemærkningernes side 2.

Samtidig ved vi, at Det Konservative Folkeparti sidste år foreslog at hæve straffen for f.eks. indbrudstyveri og biltyveri, altså beskyttelsen af de økonomiske værdier. Det var forslag, som Venstre i øvrigt støttede.

Det viser, at vi her har skruen uden ende. Hæver vi ét sted, vil vi straks få forslag fra de selv samme partier om, at så er der opstået et nyt misforhold i forhold til andre kriminalitetstyper, og sådan kunne vi blive ved. Det er en ideologisk spiral, som vi hidtil ikke har kunnet få svar på hvornår ender – hvornår er nok nok?

Som vi sagde i marts, kan Socialdemokratiet ikke støtte Venstres og Det Konservative Folkepartis lovforslag, som her er fremsat igen som ren markedsføring.

Socialdemokratiet er anderledes praktisk anlagt. Socialdemokratiet er i arbejdstøjet frem for disse højtsvævende signaler, som forslagsstillerne som sagt allerede har afprøvet uden at kunne få det vedtaget. Vi er præcise, afbalancerede, velovervejede og konkrete i de skærpelser, vi ønsker.

Tag f.eks. voldsdomme. Den socialdemokratiske justitsminister har fremsat og fået gennemført skærpelser af straffen for vold ved gentagelser og ved særlig grov vold. Danmark er nu blandt de lande i Europa, som oftest idømmer ubetinget frihedsstraf, altså fængselsstraffe for vold, kun overgået af Grækenland og Rusland.

Yderligere tiltag i forhold til voldsdomme må efter vores mening gå på indholdet i afsoningen. Vi skal bruge afsoning til noget fornuftigt. Det kan og skal vi hele tiden udvikle, sådan at vi ikke får de mange gengangere i de danske fængsler.

Der er altså sket skærpelser, og justitsministeren har desuden i regeringens lovkatolog tilkendegivet, at regeringen i november fremsætter lovforslag, som skærper straffen for menneskesmugling.

Samme handlekraft ser vi i det lovforslag fremsat af justitsministeren om skærpelse af

straffe for voldtægt, som denne debat jo også drejer sig om.

Voldtægt er en meget krænkende og alvorlig forbrydelse. Enhver voldtægt er et voldeligt angreb på den personlige intimsfære og dermed den personlige integritet med langvarige mén til følge.

I Danmark straffer vi som sagt vold temmelig hårdt i forhold til andre lande, vi normalt sammenligner os med. Men dette gælder ikke, når forbrydelsen hedder voldtægt. Retssystemet tillægger efter Socialdemokratiets mening ganske simpelt ikke selve krænkelsen af kvindens selvbestemmelsesret stor nok betydning. Voldtægt er mere end vold, og et nej er et nej. Derfor ønsker Socialdemokratiet at skærpe straffen for voldtægt. Vi ser dette lovforslag i forlængelse af, at vi i foråret fordoblede erstatningerne til ofre for voldtægt.

Voldtægt er med rette en af de forbrydelser, vi her i Folketinget har diskuteret mest de senere år. Vi oplever, at vi her i Tinget har delt en fælles frustration over, at domstolene ikke tilnærmelsesvis har udnyttet de strafferammer, vi fra Folketinget har givet. Socialdemokratiet havde håbet, at retssystemet selv kunne skærpe straffene ved, at Rigsadvokaten ankede dommene, men dette lykkedes kun med nogle få måneder i tillæg. For Socialdemokratiet er det ikke nok, og derfor glæder det os, at justitsministeren med dette lovforslag giver domstolene et objektivt grundlag at ændre sin praksis på i skærpende retning.

Vi ønsker generelt højere straffe for voldtægt, uanset om det er overfaldsvoldtægt, eller det er en kontaktvoldtægt. Skærperne skal altså slå igennem i alle kategorier af voldtægt.

Der er imidlertid situationer, som vi mener bør tillægges betydelig mere vægt end hidtil i strafudmålingen. Vi tænker her særligt på gruppevoldtægter. Det er både mere krænkende for offeret og en større trussel, når der er flere gerningsmænd. Voldtægt handler jo dybest set om at tilrane sig magt over et andet menneske på så intimt et område som det seksuelle. Magtforholdet er yderligere forrykket ved, at der er flere om forbrydelsen, og ydmygelsen er større.

På samme måde finder vi i Socialdemokratiet, at det helt indlysende magtovertag, en voksen har over et barn, skal afspejles i en voldtægtsdom, hvor et barn er krænket. Ud over magtovertaget er det en yderligere krænkelse, at et barn påføres en voksensexualitet, som et barn ikke har.

Én ting er, at vi finder, at en skærpelse af straffen er nødvendig, for at straffen stemmer bedre overens med den holdning, vi i befolkningen har til voldtægt som en dybt krænkende forbrydelse. En anden ting er, at vi med en længere frihedsstraf faktisk opnår bedre muligheder for at udnytte de behandlingstiltag, som vi har indbygget i afsoningen af sædelighedsforbrydelser.

Fra Socialdemokratisk side finder vi det meget positivt, at flere, end vi egentlig havde forventet, faktisk ønsker at gå i behandling for den perversitet og manglende respekt for menneskers selvbestemmelsesret, som sædelighedsforbrydelser er udtryk for. Men vi har også lyttet, når vi fra fængsler har hørt, at problemstillingen blot af og til er, at man har for kort tid til at gennemføre en effektiv behandling.

En længere frihedsstraf vil imødegå den problemstilling. Vi slår altså to fluer med ét smæk med regeringens lovforslag: større overensstemmelse mellem dommene og vores og befolkningens retsfølelse samt bedre muligheder for at forebygge gentagelser af disse nedværdigende forbrydelser.

Som det fremgår, støtter Socialdemokratiet lovforslaget fra regeringen. Vi er samtidig meget tilfredse med, at justitsministeren vil bede Rigsadvokaten fortsat følge området.

Socialdemokratiet vil nøje følge, om straffene også bliver højere ude i det virkelige liv. Det er vores klare ønske. Vi mener, at lovforslaget giver domstolene et klart grundlag for at skærpe straffen for voldtægt.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg har først en kort bemærkning fra hr. Peter Skaarup, og derefter har justitsministeren ordet for at få lejlighed til at kommentere Venstres og De Konservatives forslag.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Fru Sandy Brinck siger, at Socialdemokratiet og regeringen slår to fluer med ét smæk. Man opnår det, man gerne vil, over for domstolene med det her forslag. Der vil jeg godt spørge: Har problemet ikke netop været, at domstolene egentlig har haft nogle forholdsvis rimelige og gode strafferammer, men at de har ikke villet udnytte de pågældende strafferammer?

Er det, der står i bemærkningerne, ikke et problem i den forbindelse, for der står jo: Fastsættelsen af straffen i det enkelte tilfælde vil naturligvis fortsat bero på domstolenes konkrete

vurdering af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne skærpede straffniveau vil således kunne fraviges af domstolen i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Er vi så ikke tilbage, hvor vi har miseren igen, nemlig at domstolene kan benytte de nuværende strafferammer til ikke at give den skærpede straf, som vi i virkeligheden gerne vil have indført fra Folketingets side? Og vil regeringen på den baggrund sikre, at der indføres minimumsstraffe, så vi er helt sikre på, at en voldtægt medfører en følelig straf?

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg er ikke sikker på, at man kan udlægge det sådan, at domstolene ikke vil. Det danske domstolssystem skal så at sige være konservativt. Det kan jo ikke ændre sig sådan over én nat. Det skal være sådan, at den, der bliver dømt om torsdagen i Rødovre, ser en sammenhæng med den straf, der blev idømt om mandagen i Randers, hvis det er en tilsvarende forbrydelse. Det kan ikke ændres over en nat.

Vi havde som sagt håbet, at systemet selv ved at anke kunne opnå nogle skærpelser. Det var for få måneder, vi kunne opnå ad den vej, og derfor giver vi et objektivt grundlag for at ændre retspraksis. Det er det, der er væsentligt, nemlig at vi herinde giver et andet grundlag for de strafudmålinger.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så får hr. Peter Skaarup ordet én gang til, og derefter tror jeg, at vi går til justitsministeren. Så må resten af debatten komme i løbet af forløbet.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg må bare indrømme, at jeg har svært ved at se – som svar på det som fru Sandy Brinck siger – at vi i det her forslag finder de vises sten, der kan sikre, at der bliver givet højere straffe, både når det gælder voldtægt og massevoldtægt.

Som det ser ud her, vil det fortsat være sådan, at det er op til domstolene at vurdere, om det skal være i opadgående retning, altså svarende til det, som regeringen siger, den gerne vil, nemlig 1 år ekstra på, eller om det efter omstændighederne skal være i nedadgående retning.

Så har vi jo egentlig problemet igen, for det har vist sig, at domstolene i voldtægtssager lig-

ger meget i den lave ende at straffniveauet. Men man har f.eks. i forhold til økonomisk kriminalitet set visse domme være meget i den høje ende. Vi har set Thorsen/Trads-sagen, hvor man ligger forholdsvis i den høje ende og giver langt højere straffe dér, ser det ud til, end man giver i voldtægtssager.

Derfor må jeg igen spørge regeringen og Socialdemokratiet: Er det ikke sådan, at det, vi skal frem til, er minimumsstraffe, så man er sikker på, at det giver en hård, følelig straf, når der begås voldtægt og massevoldtægt?

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Det får fru Sandy Brinck lov til at svare på, og så går vi til justitsministeren.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Til det sidste spørgsmål kan jeg svare nej. Men jeg synes, at det er en interessant udlægning, hr. Peter Skaarup har af det danske retssystem.

Taler hr. Peter Skaarup for, at domstolene ikke skal foretage en konkret vurdering?

Så er det selvfølgelig altid ærgerligt, når hr. Peter Skaarup ikke kan finde de vises sten. Men det, vi gør – vi indfører én strafferamme på 10 år i stedet for to i dag på henholdsvis 6 år og 10 år – er jo faktisk at hæve strafferammen med 4 år. Det skulle give anledning til at øge straffniveauet.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det justitsministeren. Jeg beklager, at det er et dumt sted i rækkefølgen.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Lovforslaget, der er fremsat af Venstre og Det Konservative Folkeparti, er en uændret genfremsættelse af det lovforslag, som Folketinget sidste år havde lejlighed til at behandle og forka-

ste. I al korthed går lovforslaget ud på at hæve strafferammerne for vold, voldtægt, menneskesmugling, uagtsomt manddrab og forsætlig farerfordelse.

Ifølge forslaget skal strafferammerne for de nævnte forbrydelser med et snuptag hæves med mellem 1½ års og 4 års fængsel, og samtidig foreslås det, formentlig for at undgå for mange besværlige nævningesager som følge af forslaget, at grænsen for, hvornår der skal medvirke nævninge i forbindelse med behandling af straffesager, hæves fra 4 år til 6 år.

Det kan næppe komme som nogen stor overraskelse for forslagsstillerne, at regeringen heller ikke denne gang kan støtte lovforslaget. Vi havde i sidste samling her i Folketinget lejlighed til at drøfte strafniveauet i voldssager og voldtægtssager. I forbindelse med behandlingen af det selv samme lovforslag, som vi i dag på ny skal drøfte, redegjorde jeg nærmere for hovedpunkterne i regeringens politik på området.

Når Venstre og Det Konservative Folkeparti nu har valgt at genfremsætte den gamle travet af et lovforslag, vil jeg benytte lejligheden til kort at erindre om hovedtrækkene i regeringens politik på området.

Ved voldspakken fra 1994 blev straffeloven ændret, således at der generelt indførtes forhøjet straf for voldsforbrydelser i gentagelsestilfælde. Herudover har regeringen med voldspakken fra 1997 hævet straffen for den grove vold, ligesom regeringen i foråret 2001 styrkede indsatsen mod ungdomskriminalitet, bl.a. med indførelsen af ungdomssanktionen.

Jeg skal i øvrigt erindre om, at Danmark, som det også blev oplyst af fru Sandy Brinck, er blandt de lande i Europa, der oftest idømmer ubetinget frihedsstraf for vold. I statistikken kommer vi umiddelbart efter Rusland og Grækenland, og det land, der kommer efter Danmark, er Albanien. Og der er ganske lang afstand mellem Danmark og Albanien i forhold til anvendelsen af ubetinget frihedsstraf for vold.

Så hvis man ønsker at skabe et indtryk og billede af, at Danmark skulle være et særlig blødsødent land, så har det intet på sig i virkelighedens verden, måske kun i den politiske og ideologisk betingede debat, men ikke i statistikken og i den virkelige verden.

Vi har i de sidste år haft en omfattende debat om strafniveauet for voldtægtssager. Jeg har tidligere haft lejlighed til at understrege, at jeg lægger stor vægt på at sikre, at straffen i alle voldtægtssager afspejler samfundets klare afstandtagen fra denne kriminalitet.

Som jeg også tidligere har orienteret Folketinget om, afleverede Rigsadvokaten den 15. januar 2001 en redegørelse til mig vedrørende strafniveauet for voldtægtssager. Det var Rigsadvokatens konklusion, at der ikke er grundlag for at antage, at strafniveauet for sammenlignelige voldtægtssager er faldet siden slutningen af 1980'erne.

Rigsadvokatens redegørelse peger imidlertid på nogle tilfælde, hvor der kunne være grund til at se nærmere på, om strafniveauet ligger på et

tilstrækkeligt niveau. Det drejer sig bl.a. om sager om overfaldsvoldtægter, herunder særligt forsøg på overfaldsvoldtægt. Endvidere drejer det sig om sager, hvor voldtægten er begået af flere i forening, det, der i offentligheden er blevet kaldt massevoldtægter.

Efter at have modtaget redegørelsen aftalte jeg med Rigsadvokaten at iværksætte en ordning, hvorefter Rigsadvokaten i 1 år får forelagt alle afsagte domme i voldtægtssager bl.a. med henblik på at vurdere, om der er behov for at anke dommen for at få straffen skærpet.

Den 7. august i år afleverede Rigsadvokaten imidlertid en midtvejsredegørelse om strafniveauet i voldtægtssager. Ifølge Rigsadvokatens vurdering er der næppe grundlag for at antage, at domstolene på det gældende lovgrundlag vil foretage en mere markant generel forhøjelse af strafniveauet i de forskellige typer af voldtægtssager.

Det er på den baggrund, at regeringen har besluttet at fremsætte lovforslaget om ændring af straffeloven, L 27, med det formål at skærpe straffen for voldtægt.

Voldtægt er, som også fru Sandy Brinck understregede det, en særlig form for alvorlig personfarlig kriminalitet, som ud over den anvendte vold eller trusler om vold også indebærer en grov integritetsmæssig krænkelse af offeret.

Det nuværende strafniveau i voldtægtssager afspejler efter regeringens opfattelse ikke i tilstrækkelig grad krænkelsen af offerets integritet og seksuelle selvbestemmelsesret. Der er derfor behov for en generel skærpelse af straffen for voldtægt.

Jeg mener imidlertid ikke, at den fremgangsmåde, som Venstre og Det Konservative Folkeparti foreslår med deres lovforslag, er den rette.

Som bekendt er Straffelovrådet i øjeblikket i gang med at foretage en samlet vurdering af strafferammerne i straffeloven. Rådet vil eventuelt på baggrund heraf komme med indstillinger om lovændringer. Det arbejde er sat i gang som opfølgning på en vedtagelse her i Folketinget under en forespørgselsdebat om volds-kriminalitet.

Jeg synes, at vi skylder Straffelovrådet, men også os selv, da det er os i Folketinget, der har besluttet at igangsætte arbejdet i Straffelovrådet, at vi ikke foretager vidtgående principielle ændringer af strafferammerne i straffeloven, før vi har et sagkyndigt beslutningsgrundlag i form af en betænkning fra Straffelovrådet.

Dertil kommer, at en simpel forhøjelse af strafferammerne i § 216, som forslået af Venstre og Det Konservative Folkeparti, vil nødvendiggøre en revision af i hvert fald hele kapitlet om sædelighedsforbrydelser for at undgå en skævvridning af strafferammerne for sammenlignelig kriminalitet. Dette vil i vidt omfang gribe ind i Straffelovrådets arbejde.

Endvidere er der inden for de nuværende høje strafferammer på fængsel i indtil 10 år fuldt ud plads til den strafskærpelse, som jeg er sikker på at et stort flertal i Folketinget er enig om skal gennemføres, og som er nødvendig.

Regeringen har i sit lovforslag taget højde for alle disse momenter, og jeg mener derfor, at regeringens lovforslag er langt mere afbalanceret og gennemtænkt end forslaget fra Venstre og Det Konservative Folkeparti.

Forslagsstillerne fra V og K ønsker også at hæve strafferammen for menneskesmugling fra 4 til 8 års fængsel. Jeg skal blot i den forbindelse henvise til regeringens lovforslag om dette spørgsmål, der er varslet i lovprogrammet for i år. Det forslag vil gøre det muligt for Danmark at medvirke til at vedtage EU's rammeaftale vedrørende bekæmpelse af menneskesmugling. Forslaget går ud på, at strafferammen for menneskesmugling hæves fra 4 til 6 år i overensstemmelse med det kompromis, vi har opnået gennem forhandlingerne med vores partnere i EU.

Venstres og De Konservatives forslag, som vi nu igen behandler, afspejler for mig, at højere straffe er den eneste løsning, og det er for mig at se en fejlagtig opfattelse, at straf alene skulle være den eneste løsning.

I regeringen tror vi ikke, at kriminalitet kan eller skal bekæmpes alene med skærpede straffebestemmelser. I lige så høj grad er der brug for kriminalpræventive, sociale og behandlingsorienterede initiativer. De indgik som sagt i voldspakken fra 1997 og var også centrale elementer i regeringens indsats mod ungdomskriminaliteten i forbindelse med indførelsen af ungdoms-sanktionen tidligere på året. Den vedtog Folketinget altså her i foråret.

Regeringen kan med andre ord ikke støtte det forslag, som V og K har genfremsat, men som sagt er der jo en meget stor og bred parlamentarisk enighed om, at volds-kriminalitet og personfarlig kriminalitet, herunder også voldtægtskriminalitet, skal straffes. Der skal straffes markant, sådan at straffen står mål med den ugering, med den kriminalitet og alvoren i den kri-

minalitet, der ligger bag, og sådan, at også offerets og befolkningens retsfølelse tilgodeses i forbindelse med udmåling af straffe.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg er meget imponeret af justitsministerens tale og den socialdemokratiske ordførers tale.

Talerne går jo på gentagelser fra sidste gang: Venstre og De Konservative kommer bare med politiske markeringer. Sidste gang kaldte fru Dorte Bennedsen det hovsaløsninger. Vi kender kun straf, højere straf, som sanktion. Vi skal afvente Straffelovrådet.

Det er, som om justitsministeren skammer sig over sit eget forslag. For der er jo den forskel fra sidst, at justitsministeren har fremsat et forslag om højere straffe for voldtægt, som almindelige mennesker ikke kan skelne fra det forslag, Venstre og De Konservative har fremsat. Og justitsministeren annoncerer, at man vil fremsætte forslag om højere straffe for menneskesmugling, sådan som vi også har foreslået.

Vi ser det omvendt: Vi er glade for, at regeringen har lyttet til vore ønsker og har fremsat disse forslag. Vi glæder os over det. Vi føler det faktisk som en sejr. Også statsministeren tog punktet om voldtægt med i åbningstalen og sagde præcis det, vi hele tiden har anført. Det, det drejer sig om, er, at straffeloven angiver, hvordan samfundet ser på de krænkelser og altså selvfølgelig angiver strafferammerne.

Jeg ved også, at justitsministeren i sommer har været ude med forskellige meldinger om, hvordan det her teknisk kunne gøres. Vi er utrolig godt tilfredse med, at regeringen er landet på den fremgangsmåde, som vi hele tiden har ment var den rigtige, nemlig en forhøjelse af strafferammerne.

Så vi vil ikke beskyldte regeringen for at komme med politiske markeringer. Vi er godt tilfredse med, at regeringen er kommet med de samme politiske markeringer, som vi har efterlyst hos regeringen i årevis.

Vi har bemærket, at en af landsretterne er inde på: Jamen hvad nu, hvis der sker en skævhed i udviklingen af strafudmålingen, fordi de områder i den nedre del af strafudmålingen måske får en større forhøjelse end dem i den sidste halvdel? Det mener vi ikke er noget problem. Jeg forstår også justitsministeren sådan, at det er vigtigt, at der sker en generel forhøjelse af straffen for alle slags voldtægt, og vi ved jo godt, at det er dem i det nedre område, der er flest af.

Jeg vil så tilføje, at netop fordi det er den seksuelle krænkelse – det forstår jeg vi er enige om – der er den, som vi vil vurdere meget strengt, så er det også rimeligt, at det er dér, hvor det er den, der er den overvældende, om jeg så må sige, at strafforhøjelsen stiger mest. Jeg kan se, at justitsministeren nikker, så det skal vi åbenbart ikke diskutere så meget i udvalget. Det er vi enige om.

Det er selvfølgelig også vigtigt, som justitsministeren har været inde på, at Rigsadvokaten fortsat overvåger det her. Vi er altså parate med ressourcer, hvis det kræves, for at der kan gennemføres flere ankesager, for vi ved jo godt, at problemet er, at der ikke altid er ressourcer. Vi mener, at anklagemyndigheden er en meget vigtig retspolitisk aktør for at få ført sagerne til dørs, så vi kan få afklaret, om domstolene nu denne gang vil lytte til, hvad Folketinget har sagt.

Det forslag, som Venstre og De Konservative har fremsat, rummer jo også en række andre overtrædelser. Vi er altså glade for, at øget straf for menneskesmugling vil blive fremsat som forslag fra regeringen.

Der er specielt ét, jeg gerne vil fremhæve her i dag. Det er det forslag, der hedder straffelovens § 252. Vi synes, at man her skulle være forudsende og sætte strafferammen op. Den situation, vi specielt har tænkt på, er jo den ulykkelige, som indtraf et andet sted, nemlig at en lang række asylsøgere døde af iltmangel i en stor bil.

For 40 dødsfald kan vi kun give en straf på 4 år. Vi synes, at justitsministeren i forbindelse med fremsættelse af forslaget om menneskesmugling skulle overveje, om ikke vi skal tage den situation med.

Justitsministeren har jo også indrømmet, at der måske er nogle ting, vi skal se på med hensyn til terrorlovgivning. Så selv om Straffelovrådet sidder, er vi åbenbart enige om, at der alligevel er nogle ting, man skal se på, fordi verden ændrer sig hele tiden.

Men om det bliver til, at vi stemmer for regeringens forslag eller vores eget – rent ud sagt, vil jeg sige til ministeren, så må vi jo se på, hvilket af dem der er mest vidtgående. Det kan være lidt svært at se lige i dag, det må vi have afklaret i Retsudvalget. Men vi er i hvert fald positive og taknemmelige over, at regeringen har fremsat forslaget.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg har fuld forståelse for, at fru Birthe Rønn Hornbech er sur over, at justitsministeren og fru Sandy Brinck er trætte af, at lovforslagene kommer gang på gang på gang. Jeg synes heller ikke, at fru Birthe Rønn Hornbech er så slem til at komme med lovforslag fra Venstres folketingsgruppe gang på gang på gang.

I vores folketingsgruppe husker vi i hvert fald miljøområdet, arbejdsmarkedsområdet, og jeg ved ikke hvor mange forskellige områder, hvor Venstre og De Konservative overhovedet ikke retter et komma, men genfremsætter forslagene år efter år efter år.

Jeg synes, at fru Birthe Rønn Hornbech burde have været opmærksom på, at ungdomssanktionen blev vedtaget sidste år, og det burde have været inden for fru Birthe Rønn Hornbechs ramme at rette det til, således at det i hvert fald ikke bare var en uændret genfremsættelse, men at vi havde en opfattelse af, at man i hvert fald havde gennemlæst forslaget, inden man fremsatte det.

Helge Adam Møller (KF):

Paradeforslag, sagde Socialdemokratiets ordfører fru Sandy Brinck. Justitsministeren udtrykte det nærmere således: Hvorfor nu belemre Folketinget én gang til. Nu har vi jo forhandlet det.

Men det er der jo et krystalklart svar på, vil jeg sige til justitsministeren. Når vi genfremsætter det én gang til, er det, fordi det jo hjælper. De ting, som De Konservative og Venstre gang på gang fremsætter, gennemfører skiftende socialdemokratiske ministre med fuld radikal støtte. Ikke første gang, heller ikke anden gang, men tredje eller fjerde gang. Men de skal trækkes til truget, det indrømmer jeg.

Lad mig bare nævne fire eksempler: Maskeforbudet var fem gange igennem Folketinget og blev afvist som paradeforslag. Hvem fremsatte det sidste år? Justitsministeren selv. Skærpede straffe for grov vold, hvor mange gange advokerede Det Konservative Folkeparti og Venstre for det? Og det blev afvist. Hvem har lavet en eller to voldspakker? Det er stadig væk alt for lidt, det skal jeg vende tilbage til, alt for urimeligt, men man har flyttet sig. Men først da man blev tvunget til det.

Hvad angår menneskesmugling, som stod i vores forslag sidste år, indrømmer justitsministeren jo nu, at det kommer man med selv. Det er fornuftigt og godt. Og skærpet straf for voldtægt, som vi har diskuteret i dette Folketing i ad-

skillige år – to gange sidste år blev det stemt ned af regeringen; det socialistiske parti, Socialdemokratiet, og det radikale parti – gennemfører man nu selv. Så det hjælper jo.

Det er lige før, man kunne ønske – jeg siger lige før – at regeringen blev siddende, men så vil det jo tage 20 eller 30 år at opnå det, som De Konservative og Venstre kan gennemføre i løbet af tre måneder, når vi først får mulighed for det.

Derfor vil jeg ikke anbefale den løsning, men i stedet vende mig til de to forslag og først L 27, altså det fra regeringen. Jeg vil såmænd også godt sige tak til justitsministeren, til regeringen og De Radikale, hvem der end har påvirket, at man endelig er nået frem til det, der er langt mere rimeligt og langt mere rigtigt over for den ekstremt grove forbrydelse, som en voldtægt er, uanset om det er kontaktvoldtægt, parvoldtægt eller de forskellige andre tekniske betegnelser. Det er en utrolig stor krænkelse.

Jeg må indrømme, at jeg troede, jeg var svær at chokere, men jeg blev chokeret, da jeg sad og læste de to bilag til justitsministerens lovforslag. Jeg har ikke taget dem med herop, for jeg vil faktisk nødig citere dem fra Folketingets talerstol, for det er så grove, så urimelige og så krænkende ting, der er beskrevet, nemlig en række domme, som er faldet, mange af dem inden for de sidste 2-3 år, og som man altså har været fuldt bevidst om i de to regeringspartier, og hvor man giver nogle fuldstændig urimelige og latterligt lave sanktioner eller straffe til den mand, som har ødelagt en eller flere kvinders liv. Jeg beder om, at man selv går ind og læser side 44, side 52 og andre steder. Det er grotesk.

Jeg må så indrømme, at i nogle af tilfældene lægger man et år oveni, og det er godt, men i enkelte af de eksempler, jeg læser der, synes jeg ikke, at hverken 1, 2 eller 3 år ville give hverken den straf, som vedkommende havde fortjent, eller mulighed for den behandling, som fru Sandy Brinck var inde på. Der er mennesker, der bliver ødelagt for resten af deres liv, og voldsmanden eller voldtægtsmanden slipper – selv efter regeringens forslag – med 2 års fængsel, og det vil sige, at han bliver prøveløsladt efter 16 måneder. Det er ikke godt nok. Men det er et kæmpe skridt fremad, og tak for det.

Så til paradeforslaget, L 2, der er fremsat af Venstre og De Konservative med fru Birthe Rønn Hornbech og mig selv som to af navnene. Lad mig trække et par ting frem der, for justitsministeren gjorde jo selv meget ud af, at det var vigtigt, at vi havde et straffesystem, som afspej-

lede retsfølelsen i befolkningen og hensynet til offeret.

Lad mig først tage det med, at vi foreslår, at specielt den grove vold skal straffes hårdere, end den bliver i dag, §§ 245 og 246, og inden for § 244 ser vi specielt, at man slipper for billigt ved den grove vold.

Jeg synes stadig væk, det er ufatteligt, at vi her i oktober måned år 2001 kan opleve og har kunnet det sidste år eller halvandet, at et antal voldsmand slipper ufattelig billigt, synes jeg, efter at de har gennemført en langvarig og uhyggelig vold over for en fuldstændig uskyldig mand eller kvinde, en vold, som strækker sig over mange timer, hvor de sparker, hvor de slår, hvor de stikker, hvor de snitter, og hvor der sker en ren og skær mishandling – en grov mishandling endda – af offeret, og så slipper de med langt under et års fængsel.

Jeg vil da godt spørge justitsministeren, om han virkelig synes, at det er i overensstemmelse med hensynet til den uskyldige mand, der altså bliver mishandlet igennem flere timer, og om det er i overensstemmelse med hensynet til befolkningens retsfølelse, at gerningsmændene slipper med langt under et års fængsel. De sager har vi jo alt for mange af; dem kan vi jo læse om stort set hver uge. Men regeringen synes jo altså, det er i orden, for man vil ikke stemme for vores forslag.

Lad mig tage et andet område fra vores lovforslag: uagtsomt manddrab, § 241. Det er jo en paragraf, der er meget omfattende. Der er meget elastik i den, og det skal der også være. Den går, hvis jeg husker rigtigt, helt nede fra bøde og op til fængsel i 4 måneder og under særlig skærpende omstændigheder fængsel op til 4 år. Fra bøde og op til 4 år er en rimelig stor spændvidde for uagtsomt manddrab. Jeg mener, der skal være den spændvidde, men jeg mener, spændvidden skulle være mere end 4 år.

Jeg kan godt acceptere og synes også, det er rigtigt, at en person, en mand eller kvinde, som ellers er et normalt og ordentligt menneske, ved højlys dag og uden at have drukket alkohol kan komme til at begå en lille fejl i trafikken, på grund af at vedkommende bliver blændet af solen, kommer til køre over for rødt lys eller lignende, og så forårsager et uheld, hvor der bliver kvæstet nogen alvorligt eller et andet menneske bliver slået ihjel. De skal efter min mening selvfølgelig ikke i fængsel i hverken 1, 2 eller 3 år. De har i og for sig oprådt som de fleste af os har gjort. Det sker også for de fleste af os, det siger

jeg også som tidligere formand for Færdselssikkerhedskommissionen: Vi kan alle sammen komme til at lave en fejl, alle sammen. Det skal medføre en sanktion, men selvfølgelig ikke mange år i fængsel.

Men den samme paragraf gælder jo også uagtsomt manddrab, hvis vi tager dem, der helt bevidst nærmest lægger op til at slå andre mennesker ihjel.

Jeg tror, de fleste kan huske sagen ude ved Frederiksberg Slot for et par år siden: En ung mand stjæler en taxa og kører af sted med over 100 km/t. op ad bakken og kører ind i en mor og hendes 14-årige datter, og begge bliver dræbt på stedet. Det er uagtsomt manddrab, og han slipper med langt under et års fængsel. Kan man sige, det er uagtsomt, når man stjæler en bil og man ikke har kørekort og kører med over 100 km/t. midt i København?

Hvad med ham på H.C. Andersens Boulevard sidste år, der også dræbte og kvæstede et antal mennesker og også slap med langt under et år?

Eller den sag, jeg indrømmer har gjort aller mest indtryk på mig, ovre fra Odense for et halvt år siden: En 19- eller 20-årig mand uden kørekort stjæler en bil, han er sanseløst beruset, mere end tre gange grænsen, han kører med over 100 km/t. ind gennem Odense by, han kører over for tre gange rødt lys og ved det tredje eller fjerde røde lys tordner han ind i en anden 21-årig mand. Hans bil bryder i brand, og den anden brænder op på stedet. Han får også under et års fængsel.

Det er dér, vores forslag kommer ind i billedet: Kan man kalde det uagtsomt manddrab? Ja, det kan man i den klassiske forstand, for han har selvfølgelig ikke planlagt, at han vil ud og slå et andet menneske ihjel, men når man stjæler en bil og man ikke har kørekort og kører over 100 km/t. tværs igennem Odense, og man kører over for rødt lys, og man har drukket sig sanseløst beruset forinden, så må man vide, at der er en rimelig stor sandsynlighed for, at man kommer til at fortryde resten af sit liv. Men alligevel bliver vedkommende sat på fri fod, mens forældrene er ved at planlægge begravelsen. Han bliver dømt adskillige måneder senere, og han får under et år.

Jeg kan konstatere, for jeg nævnte det samme eksempel for et år siden, at det synes Socialdemokratiet og regeringen var rigtigt. Vi synes ikke, det er godt nok.

Lad mig så slutte med til sidst – nej, det er der ikke tid til, så det dropper jeg.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har et enkelt spørgsmål til den konservative ordfører, for med hensyn til alle de frygtelige eksempler, den konservative ordfører gennemgår, kan vi jo kun, når de bliver fremstillet så generelt her, undre os over, at straffen ikke blev læn- gere.

Men hvis vi tager sagen, som den konservative ordfører nævnte, om en eller flere, der åbenbart havde taget en person i deres vold og mishandlet personen i timevis, dvs. holdt vedkommende tilbage og mishandlet vedkommende i timevis, og som fik langt under et års fængsel. Hvor er det i lovgivningen, der står, at de, der har gjort det, de skyldige, skal have langt under et års fængsel? Eller spurgt på en anden måde: Hvad er det i lovgivningen, der forhindrer, at de får en meget højere straf? Hvad er det konkret i lovgivningen, der forhindrer det?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Efter min mening er der to parter, der er skyld i denne tilstand. Den ene part er domstolene, og den anden er Folketinget; domstolene, fordi den paragraf, man her kommer ind under, enten er § 245, der kan give op til 4 års fængsel, eller § 246, der kan give op til 8 år, og alligevel giver man altså gang på gang straffe på lang under et år. Man udnytter ikke strafferammen.

Den anden part er Folketinget, Folketingets flertal, for hver gang disse sager bliver diskuteret fra Folketingets talerstol, og når der er partier, der siger, at det må laves om, fordi sådan er praksis ved domstolene, så kan vi konstatere, at flertallet ikke vil ændre det.

Dermed accepterer man selvfølgelig det strafudmålingsniveau, som domstolene har, så de må tro: Okay, vi er i overensstemmelse med Folketingets flertal og dets intentioner, ellers ville Folketinget jo lave det om. Det har Folketinget desværre hidtil ikke gjort.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg er glad for bekræftelsen af, at der altså sådan set intet er i lovgivningen, som forhindrer en langt strengere straf, hvis vi nu tager det konkrete eksempel med personen, der blev mishandlet

i timevis, og hvor de skyldige blev idømt langt under er års fængsel. Der er intet i lovgivningen.

Det betyder vel, vil jeg gerne sige til hr. Helge Adam Møller, at det, der er under angreb her, vel er nævningeinstitutionen. Det er vel det, at der sidder nogle folk og foretager en konkret vurdering af sagen.

Jeg ved ikke, om hr. Helge Adam Møller har prøvet at være nævning og deltage i en retssag, men når man gør det, så opdager man jo, at der er en række konkrete ting, der gør, at man foretager en konkret overvejelse. Hvis ikke vi havde domstolene til at foretage den konkrete overvejelse i forhold til en strafferamme, hvem skulle det så være?

Der vil jeg godt spørge: I forhold til de ting, der har været nævnt her, kan hr. Helge Adam Møller vel ikke påregne, at Folketinget kan foretage den konkrete afvejning. Der er vel ikke andre, der kan gøre det, end netop domstolene.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu har hr. Helge Adam Møller et par gange henvist til Folketingets flertal på sådan en lidt unuanceret måde, synes jeg nok.

Jeg tror faktisk, at det, der er flertal for i Folketinget, i høj grad går på, at vi har et Straffelovråd siddende.

Vi er fra Socialdemokratiets side helt overbevist om, at i og med at en straffelov er blevet til igennem en årrække, vil der også være nogle ubalancer, som vi skal kigge på på et tidspunkt. Men vi har altså bedt et Straffelovråd om at gøre det, og det bliver ikke mere logisk, hvis vi nu begynder at pille nogle ud, sådan som hr. Helge Adam Møller og Venstre og Det Konservative Folkeparti lægger op til.

Så enigheden går på, vil jeg gerne sige til hr. Helge Adam Møller, sådan som jeg også har hørt de tidligere debatter på det her område, at vi skal høre, hvad Straffelovrådet kommer frem til, for vi har faktisk bedt dem om at gøre et stykke arbejde for os.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

I efteråret 1982 overtog den konservativt ledede regeringen magten. Siden da og indtil januar 1994 var der en konservativ justitsminister. Hvad har en justitsminister bl.a. som beføjelse? At give den til enhver tid siddende rigsadvokat instruktion, hvis man som minister er utilfreds med den måde, som de konkrete sager kører på.

Hvordan kan det være, at det først er nu, man mener, at straffen skal være højere? Hvornår tror hr. Helge Adam Møller, at man rent faktisk har fastlagt strafniveauet på det niveau, det har ligget, og hvor det ligger nu? Det gjorde man op igennem 1980'erne. I midten af 1970'erne lavede vi en lang række ændringer, og de ændringer er i virkeligheden blevet udmøntet på et tidspunkt, hvor De Konservative har haft justitsministerposten.

Så jeg synes, det er meget besynderligt, at man nu kommer her og beskylder alle mulige andre for, at man har de strafudmålingsprincipper, som domstolene fastlagde op igennem 1980'erne.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal ikke holde mit ordførerindlæg nu, men blot sige til hr. Helge Adam Møller, som var godt i gang med at rense alle de ting op, som De Konservative havde fået gennemført ved at være tilstrækkelig stædig og tilstrækkelig påpressende over for bl.a. Det Radikale Venstre, at der er en væsentlig forskel på hætteforbudet, som vi har vedtaget med radikale stemmer, og på forhøjelse af strafferammerne for voldtægt.

Hætteforbudet har vi principielt været modstander af, fordi vi synes, det har været vanskeligt at håndhæve, og vi har været i tvivl om, hvorvidt det overhovedet ville have en effekt. Men vi lod os overtale, fordi vi også skulle have fred i familien, i regeringspartierne, og vi har vedtaget det, og færdig med den sag. Det er i orden, og vi har også set det blive håndhævet en enkelt gang.

Men voldtægt har vi faktisk aldrig syntes skulle være lovligt, vi har altid syntes, det skulle straffes, og vi har undret os over, at strafferammerne ikke blev udnyttet. Så dér er vi enige med Det Konservative Folkeparti. Men det er altså ikke sådan, at vi pludselig har skiftet principiel holdning til, at voldtægt skulle være strafbart. Det har vi faktisk altid ment, at det skulle være.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det er dejligt, at De Radikale er enige med De Konservative eller omvendt. Nye alliancer tegner sig i dansk politik, tak for det. (Afbrydelse). Ah, det var en lidt for vidtgående fortolkning. Men det kan vi jo kun glæde os over. Nu er De Radikale så også blevet enige om, at strafniveau-

et for voldtægt er for lavt og har derfor været med til i regeringen at fremsætte det her forslag.

Men det var til fru Anne Baastrup, der vist sagde, at konservative justitsministre havde haft magten fra 1982 til 1993. Nej, vi havde justitsministerposten, men magten sad i Folketinget, og på det retspolitiske område var der konstant et flertal imod regeringen på daværende tidspunkt. Jeg husker det, for jeg har været medlem siden 1984, og jeg kom ind som suppleant i Retsudvalget i 1984, og jeg husker mange debatter fra dengang, hvor hr. Hagen Hagensen var vores ordfører, og jeg var en ydmyg backbencher, men hvor vi også dengang på en række retspolitiske områder som bl.a. vold og den slags var talsmænd for, at der skulle ske en skærpelse. Men vi måtte konstatere dengang som i dag, at Folketingets flertal har en anden holdning. Det har jeg respekt for, jeg kæmper bare for at ændre den.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

De strafferammer, vi har, blev fastlagt i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne. Det vil sige: Det var ikke et folketingsflertal, der op igennem 1980'erne kunne styre noget som helst.

Det, det handlede om, var, at den tidligere justitsminister Ninn-Hansen ikke fandt, at man skulle rejse sagen og køre sagerne videre, at han ikke syntes, at Rigsadvokaten skulle have en særlig instruktion om, at man skulle føre sagerne op til Højesteret for at fastlægge et andet niveau.

Det er det, det handler om, og det burde hr. Helge Adam Møller erkende og så lade være med hele tiden bare at slå ud med armene og sige, at det var, fordi der var et andet retspolitisk flertal. Det retspolitiske flertal havde fastlagt strafferammen, som den ligger nu; den blev bare ikke udnyttet.

Det var den proces, der skete gennem 1980'erne. Ingen af os kan jo forstå, hvad det er, der er sket f.eks. på voldtægtsområdet, men det er den proces, der er sket.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Hr. Søren Søndergaard, og det er tredje omgang.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må ærligt indrømme, at jeg er lidt nervøs for den der flæskestegsretspolitik, hvor man sidder

over julefrokosten og banker i bordet og konstaterer, hvordan den ene og den anden skal dømmes, og så ser vi, at når tingene kommer ind i en retssal, argumenterne bliver lagt frem, og tingene bliver belyst ordentligt, jamen så er tingene lige pludselig helt anderledes, og så dømmer folk anderledes. Det er det, der gør, at man får nogle afvigelser imellem strafferammen og den aktuelle straf.

F.eks. vil jeg minde hr. Helge Adam Møller om – hr. Helge Adam Møller husker måske sagen – at både han og en række andre ordførere gik ud og havde en meget markant holdning til nogle straffe, der var givet i en konkret voldtægtssag, hvor jeg vil sige: Det var noget, der skete, uden at de ordførere havde nogen som helst mulighed for at have en konkret viden om, hvad der var foregået, en konkret viden om ting, som var kommet frem i en retssal, og som var blevet fremlagt under retssagen. Det er det, jeg synes er problemet. Jeg synes ikke, hr. Helge Adam Møller forholder sig til, at der altså er nogle nævninge, som rent faktisk forholder sig til det, der kommer frem under retssagen, og ikke bare nogle strafferammer.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg ved såmænd ikke, hvor uenige hr. Søren Søndergaard og jeg er på det her område. Jeg nævnte jo selv et eksempel før med uagtssomt manddrab.

Jeg sagde netop, at det er godt og rigtigt, at vi har en strafferamme, der går helt fra bøde over hæfte i gamle dage til fængsel og under skærpene omstændigheder helt op til fængsel i 4 år. Det giver jo et vist spændrum, og det er fint, for der kan godt være nogle, der kommer til at dræbe et menneske i trafikken, hvor det faktisk efter min mening er rimeligt efter en konkret vurdering – den med solen og lyset – at de får en stor bøde, men det er urimeligt, at nogen i andre tilfælde, hvor der også kun er dræbt én, men hvor vedkommende efter min mening stort set begår det helt bevidst, fordi han ikke har kørekort, har drukket for meget og kører for hurtigt over for rødt lys, ikke får en helt anden straf.

Det, der er kedeligt, synes jeg, er, at man gang på gang, når man får domsudskriverne fra danske domstole, hvad enten det er byretter eller landsretter, og sidder og læser de aktuelle domme, kan se nogle områder, hvor dommene i hvert fald strider markant imod min og konservativ retsfølelse. Jeg anerkender, at andre kan

synes, det er o.k., men der er altså for mange eksempler – jeg nævnte den fra Odense – hvor det er fuldstændig i uoverensstemmelse med min retsfølelse.

Derfor har vi kun én måde at få det ændret på, og det er at fremsætte forslag i Folketinget, men jeg konstaterer, at når det her eksempel har været nævnt nogle gange og man stadig væk synes, at rammen er god nok, så er det, fordi der ikke er et flertal for at ændre det. Det accepterer vi så, men vi modarbejder det.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Så går vi tilbage til ordførerrækken. Fru Hanne Lauritsen.

Hanne Lauritsen (SF):

Der skal ikke være tvivl om, at SF ønsker mindre vold, færre ofre og straf, der virker. Vi ønsker et effektivt politi, både for at give borgerne trykthed og for at øge opklaringen af forbrydelser, og vi ønsker et straffesystem, der nok kan straffe forbryderne, men ikke ødelægge dem, så de begår nye forbrydelser.

Vi ønsker, at der gribes effektivt ind over for de få, der begår kriminalitet, og vi ønsker, at en kriminel handling skal have en konsekvens, men vi ønsker også, at en kriminel handling skal have en konsekvens, der forhindrer, at den straffede efter afsoning begår ny og især ligestillet kriminalitet.

Det må derfor være af væsentlig betydning, at der i kombination med en længere fængselsstraf for f.eks. voldtægterne også bliver sat ind med behandlingstiltag af såvel psykologisk som psykiatrisk karakter, og at der bliver afsat de fornødne midler hertil.

Sideløbende bør der intensiveres konkret på det forebyggende område, såvel på det undervisnings- som på det uddannelsesmæssige område, og der bør ske en styrkelse af det kriminalpræventive område som f.eks. SSP-arbejdet og SSP-plus-arbejdet, som jo er for de 18-24-årige. Dette skal jo så samtidig være et signal til kommunerne om at få det arbejde op at stå.

Samtidig bør en afsoning kunne påbegyndes umiddelbart efter domsafsigelsen, hvilket jo vil være en fordel for den dømtte, som straks kan påbegynde sin afsoning og dermed også en eventuel behandling, men det skal også være for at undgå den angstfyldte oplevelse, det vil være for den forurettede at møde sin overfaldsmand umiddelbart efter en så krænkende og ydmygende oplevelse, som en voldtægtssag er.

Der er ingen grund til at tro, at hårdere straffe skulle kunne udrydde kriminalitet, og det er ikke dokumenteret, at strafskærpelse har nogen præventiv effekt. Derfor støtter vi heller ikke lovforslag nr. L 2.

Imidlertid må man jo konstatere, at der er sket et generelt fald i strafudmålingerne i voldtægtssager, hvilket har givet anledning til bekymring i befolkningen, samtidig med at man må konstatere, at inden for andre former for kriminalitet som f.eks. økonomisk kriminalitet og røveri udnyttes strafferammen langt bedre, hvor vi nok mener, at det at krænke et andet menneske med voldtægt eller anden seksuel voldtægtslignende krænkelse er et så voldsomt indgreb i den menneskelige selvbestemmelsesret, at udnyttelsen af strafferammen ikke indtil nu har afspejlet den alvor, samfundet tillægger en sådan handling.

For SF's tilslutning til det af justitsministeren fremsatte lovforslag er det samtidig vigtigt at understrege, at det ikke med lovforslaget tilsigtes at ødelægge Straffelovrådets arbejde med den generelle analyse af straffelovens strafferammer. I bemærkningerne til lovforslaget præciseres det endvidere, at strafudmålingen fortsat vil bero på en konkret vurdering af sagernes omstændigheder i øvrigt, hvilket vi kan tilslutte os.

Peter Skaarup (DF):

Vi synes i Dansk Folkeparti, det er glimrende, at vi her i Folketinget får en debat om et meget tiltrængt emne, nemlig strafniveauet for vold og voldtægt. Vi har konstateret, at der er bevægelse hos regeringen, og vi kan jo så i hvert fald kvittere for, at tingene går i den rigtige retning med hensyn til det her. Også regeringen er nu med på, at der skal ske en stramning af de forholdsvis lave straffe, der igennem nogen tid har ligget i den laveste del af strafferegisteret på området, specielt når det gælder voldtægt.

Vi vil også godt her tilkendegive tilfredshed med, at regeringen med det forslag, der er fremsat, i hvert fald også flytter rammerne, altså flytter det over til at være en skærpelse omstændighed, at der er tale om flere, der deltager i voldtægten, altså at der er tale om de her massevoldtægter, som vi desværre har set begået mest af andengenerationsindvandrere eller udenlandske statsborgere her i Danmark.

Desværre har vi jo set, som hr. Anders Fogh Rasmussen også nævnte det under åbningsdebatten, at der eksempelvis i København er tale om, at andengenerationsindvandrere eller uden-

landske statsborgere begår stadig flere af den slags voldtægter. To tredjedele af sagerne i København skulle være begået af disse personer.

Det mener vi også betyder, da vi ser en stigende grad af multietnificering, altså en stigende grad af et multietnisk samfund, at det desværre også rykker de rammer, vi er nødt til at have for den generelle lovgivning, som det her område er et eksempel på.

Med hensyn til det forslag, regeringen har fremsat, er vi dog måske en lille smule bekymrede for det, som jeg også forsøgte at få Socialdemokratiets ordfører til at svare på lidt tidligere i debatten, nemlig om det så rent faktisk vil virke. For intentionerne er jo gode nok: Man vil lægge et år på straffniveauet for voldtægt, men hvis domstolene så fortsat ikke vil udnytte strafferammerne, har vi ikke nået så særlig meget.

Derfor synes vi nok, at det, der står i regeringens forslag, er noget svagt. Jeg vil lige citere. Der står:

»Fastsættelsen af straffen i det enkelte tilfælde vil naturligvis fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne skærpede straffniveau vil således kunne fraviges af domstolene i op eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.«

Der er jo ikke meget skærpelse i det, må man sige, hvis det fortsat er sådan, at domstolene ikke benytter det til at idømme en højere straf i det enkelte tilfælde, som der også står her.

Derfor kunne vi godt tænke os fra Dansk Folkpartis side, og det vil jeg allerede nu bebude et ændringsforslag om til regeringens forslag, at man fik indført en minimumstraf, altså sådan, at hvis der blev begået en voldtægt, så kunne man være sikker på, at der blev givet en minimumstraf for os at se gerne på 3 års fængsel. Vi ved jo, at får man 3 års fængsel, er der mulighed for at få prøveløsladelse og komme ud efter to tredjedele, i nogle tilfælde endda halvdelen af straffen. Det vil sige, at 3 års fængsel konverteret til det niveau, der rent faktisk er tale om, er egentlig ikke så voldsomt meget endda. Men det er da trods alt et klart signal om, at man ikke accepterer voldtægt i det danske samfund. Så det er det ændringsforslag, som vi vil fremsætte til lovforslaget fra regeringen: et forslag om en minimumstraf på 3 års fængsel som alternativ til den meget, synes jeg, løse formulering, vi ser fra regeringens side.

Det er som sagt klart, at vi er med på det med den skærpende omstændighed med hensyn til massevoldtægt. Det går vi også ind for. Det er noget, vi hele tiden har ment i Dansk Folkeparti. Men det ændrer ikke ved, at vi, hvis ikke ændringsforslaget, som vi fremkommer med under udvalgsbehandlingen, bliver vedtaget, til sidst, under alle omstændigheder, hvis ikke der er stemning for det, vil stemme for det forslag, regeringen er kommet med, for det er trods alt et skridt i den retning, vi gerne vil, et lille skridt, men trods alt et skridt i den retning, vi gerne vil.

Så skal jeg lige vende mig mod det forslag, der er fremsat af Venstre og De Konservative. Vi har jo godt nok behandlet det for ikke så lang tid siden her i Folketinget, men en god gerning bliver jo ikke dårlig af at blive gjort igen, og vi synes, det er en god gerning, at man får en debat herinde i Folketinget om både voldtægtsstraffen og voldsstraffene, som efter vores opfattelse er for lave.

Det kan godt være, at straffniveauet på nogle områder er i orden, når det gælder strafferammer, men når vi ser på de reelle straffe, der kommer ud af det, er der desværre tale om, at de bør have et godt nøk opad, for det er krænkende for befolkningens retsbevidsthed, hvis man kan se grov vold blive begået og der så kommer en forholdsvist lemfældig straf ud af det.

Vi kan i det store og hele støtte de betragtninger, der er i Venstre og De Konservatives forslag, altså det her med, at man f.eks. med hensyn til de grove forbrydelser går fra 10 til 12 år, henholdsvis 6 til 8 år og 4 til 8 år. Der er nogle fornuftige ting med hensyn til, at strafferammerne kommer op på et højere niveau, og det i sig selv kan vel nok have en opdragende virkning på de domstole, som ikke altid følger det, vi gerne vil have. Så den del af det er vi tilhængere af.

Men igen er der det problem, synes jeg, ved Venstre og De Konservatives forslag, at det ikke sikrer en minimumstraf f.eks. for voldtægt, og det havde vi gerne set. Derfor er det ikke godt nok, det, som kommer her fra Venstre og De Konservative. Jeg håber, at vi kan blive enige om – om ikke andet så på den anden side af et folketingsvalg – at indføre en sådan minimumstraf, for det er det, der skal til, hvis vi for alvor skal have strammet op på det her i forhold til de meget grove voldtægter, vi har set.

Så er der sådan en petitesse, som jeg da godt vil spørge forslagsstillerne hvorfor de har taget med. Det er til sidst i forslaget, hvor man kigger

på retsplejelovens § 687, hvor man vil ændre ved reglerne for nævningsystemet.

Man svækker faktisk nævningsystemet her, fordi man siger, at man går fra, at nævninge medvirker i sager, hvor der bliver spørgsmål om fængselsstraf i 4 år eller derover, til at nævninge fremover skal medvirke i sager, hvor der bliver spørgsmål om fængselsstraf i 6 år eller derover.

Jeg vil godt høre, om man er klar over, at det godt kan blive en reel svækkelse af nævningsystemet, og hvad begrundelsen er for, at man har valgt at svække nævningsystemet, som jo ellers er et godt gammelt dansk princip inden for retsplejen, som har fungeret fint igennem årene.

Grundlæggende støtter vi signalerne i de to forslag, men vi kan søreme godt være skeptiske over for, om det så rent faktisk kommer til at virke, og derfor er det, at vi gerne ser minimumsstraffe indført.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu kan jeg ikke helt finde ud af, når det er hr. Peter Skaarup, der spørger mig, om jeg skal svare med et nyt spørgsmål, men jeg går ud fra, at hr. Peter Skaarup ved, at nævningsesager er et meget tungt apparat. Jeg går også ud fra, at hr. Peter Skaarup er klar over, at anklagemyndigheden mange gange skærer sagerne til for at slippe for nævningsesagerne. Og jeg kan sige, at justitsministeren havde gættet, hvorfor den bestemmelse er taget med. Det er simpelt hen for at gøre forslaget neutralt på det punkt og for at undgå, at endnu flere sager skæres til.

Sonja Albrink (CD):

Det er vel ikke overraskende, at vi nu igen ser det forslag fra Venstre og De Konservative, som også før har været behandlet. Det er et forslag, som vi i CD støttede i sidste folketingssamling, ikke så meget på grund af den konkrete udformning, men fordi der i forslaget ligger en intention om en reel skærpelse af strafniveauet i sager, som indebærer alvorlige fysiske krænkelser, sager som voldtægt og vold. Og i CD er vi fortsat hundrede procent enige i, at der er behov for markante skærpelser af strafniveauet i disse sager.

Derfor er det ekstra glædeligt, at også regeringen omsider har forstået, at der bør gøres et eller andet. Nu har Folketinget de seneste år behandlet det ene forslag efter det andet, bl.a. også forslaget fra CD om minimumsstraffe, hvor der var lagt op til skærpelse af straffene for vold og

voldtægt. Justitsministeren har hver gang til dels erklæret sig enig i intentionerne, men der var jo bare det lille problem, at man sammen med en række andre partier henviste spørgsmålet til Straffelovrådet, som har fået til opgave at vurdere straffene.

En række konkrete sager med en enorm mediedækning kombineret med regeringens indsats med hensyn til dette meget vigtige samfundsanliggende har imidlertid fået justitsministeren til at glemme alt om Straffelovrådet, og man har på ganske udmærket og grundig vis i det foreliggende lovforslag konkluderet, at straffene i voldtægtssager ikke er tilstrækkelig markante. Det er noget, mange af os har haft på fornemmelsen længe, men det er jo altid rart at blive bekræftet af eksperterne, men lad nu det ligge.

I CD er vi absolut glade for, at justitsministeren endelig har set lyset. Det er så lidt ærgerligt, at ministeren ikke tilsvarende har set lyset i relation til andre forbrydelser, men ministeren skal ikke høre et ondt ord for, at han har valgt voldtægt som det første.

Efter vores opfattelse bør der vedtages lovændringer med udgangspunkt i begge forslag på den måde, at det bliver regeringens systematik med forhøjelse af den generelle strafferamme i straffelovens § 216, stk. 1, som anvendes med den konsekvens, at stk. 2 ophæves. Rammen bør dog i overensstemmelse med forslaget fra Venstre og Det Konservative Folkeparti forhøjes til 12 års fængsel.

Jeg skal ikke gå nærmere ind i det gamle forslag, som CD fremsatte i sidste samling vedrørende minimumsstraffe. Jeg kan forstå på hr. Peter Skaarup, at han synes, det er et godt forslag at indføre minimumsstraffe.

Jeg synes, at det, der er vigtigt, og det, vi skal gøre i denne her sag, er at gå ind i en positiv udvalgsbehandling. Vi kigger på intentionerne i de forslag, som ligger fra Venstre og De Konservative, og vi ser på regeringens forslag, og så håber vi ved måske at lægge de to sammen at få et glimrende forslag ud af det sidst på året.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil for det første sige om Venstres og De Konservatives forslag, nu mens ordførerne stadig væk er til stede, at det glæder mig, at det ikke indeholder bestemmelser om minimumsstraffe. Jeg har hørt her i dag, at både CD og Dansk Folkeparti ønsker minimumsstraffe for voldtægt, men jeg har tidligere hørt fru Birthe

Rønn Hornbech på overbevisende vis redegøre for, hvorfor det er en meget dårlig idé. Og jeg håber, at fru Birthe Rønn Hornbech på dette område vil bevare sin indflydelse i Venstres folketingsgruppe lang tid fremover.

Når det er sagt, vil jeg vende mig til justitsministerens lovforslag om forhøjede straffe for voldtægt og blot sige, at for Det Radikale Venstre rejser hele problemstillingen to principielle spørgsmål. For det første: Hvad gør Folketinget, hvis strafferammerne ikke udnyttes eller kun udnyttes i meget begrænset omfang? Og for det andet: Skal andre landes traditioner bestemme dansk strafniveau?

Med hensyn til det første om strafferammerne har vi jo flere gange herinde diskuteret, at vi ikke kan tvinge domstolene til i enkelte sager at dømme på en bestemt måde. Jeg synes det bedste, man kan gøre, er at lægge vægt på lægmandssystemet og sige, at hvis lægmændene afsiger nogle domme, som ligger på et meget lavt niveau i forhold til strafferammerne, må man som lovgiver slå sig til tåls med, at det nok er det niveau, befolkningen gerne vil have, at det skal være på.

Men det er åbenbart alligevel ikke nok. Vi må en gang imellem herindefra kunne gøre nogle særlige bemærkninger til offentligheden og sige, at vi ønsker, at man skal lægge særlig vægt på f.eks. krænkelselementet, særlig vægt på ikke blot voldselementet, men også på den krænkelser af den seksuelle integritet, der ligger i voldtægtsforbrydelsen.

Derfor håber vi, at vi med den formulering, der er gjort i dette lovforslag, kan få de afsagte domme op i niveau, vel at mærke hvis der er tale om forbrydelser, som faktisk overbeviser både dommerne og de forskellige aktører i retssystemet om, at det er det rigtige niveau at lægge sig på. Hvis graden af grovhed i de voldtægter, der bliver begået, ikke tilsiger det, skal straffene jo ikke sættes op. Det synes jeg i hvert fald ikke. Vi har i forvejen en strafferamme, der er meget, meget høj, men som ikke udnyttes, og derfor mener jeg, det ville være halsløs gerning at sætte strafferammerne yderligere op. Det vil ikke få domstolenes praksis til at ændre sig.

Derfor mener jeg, at det, som justitsministeren har gjort her, må være det rigtige, nemlig at man skal lægge særlig vægt på nogle særlige aspekter, som man åbenbart tidligere har underprioriteret i afsigelsen af straffenes længde. Den del af forslaget er vi fuldstændig enige i.

Det sidste punkt, som jeg vil nævne, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt andre landes traditioner skal bestemme dansk strafniveau, hænger lidt sammen med den måde, som en del af debatten har kørt på i sommer. Der var nemlig en undersøgelse, som viste forskellige landes strafniveauer for ganske bestemte fiktive forbrydelser, herunder en overfaldsvoldtægt, og det viste sig, at dansk strafniveau traditionelt lå betydeligt lavere end en del andre landes.

Det vakte voldsomt røre i offentligheden, og i løbet af ganske få dage havde stort set alle politiske partier udtalt sig til fordel for en forhøjelse af strafniveauet for voldtægt i Danmark, fordi vi derved ville komme på niveau med, hvad man har i de øvrige europæiske lande.

Jeg har altid lært herinde, at man i de enkelte lande selv skulle fastsætte sin strafferetspleje og selv have sit retssystem, som man har tradition for, og som man har opbygget gennem årtiers, for ikke at sige århundreders hårdt arbejde gennem folkelig debat og gennem retsplejesystemets gradvise udvikling.

Pludselig bliver der skabt en stemning for, at nu skal vi altså have det samme strafniveau i Danmark, som man har i andre lande. Det er i og for sig i orden. Jeg tror, det er rigtigt, at de europæiske lande ligner hinanden så meget, at man bør have nogenlunde ensartede strafniveauer. Men det skal altså være noget, vi gør frivilligt, og det gør vi også i det her tilfælde. Men det er alligevel påfaldende, at vi ganske frivilligt i løbet af meget kort tid i en sommerdebat ophedede varme pludselig finder ud af, at nu ligner vi altså hinanden så meget i de europæiske lande, at vi bør have samme strafniveau for ensartede forbrydelser.

Det skal vi huske næste gang, vi har nogle af EU-modstanderne til at harcelere over, at EU skal til at bestemme, hvor højt strafniveau vi skal have i sager om menneskesmugling, i bedragerisager osv. Der må vi blot sige: Ja, den danske befolkning vil gerne have, at vi har ensartede strafniveauer for ensartede forbrydelser på tværs af grænserne. Så synes jeg, at man højt og tydeligt skal sige, at det er det, der er meningen. Vi skal være ensartede, vi bestemmer selv, hvor ensartede vi skal være, men der er et ønske om, at vi skal have ensartede strafniveauer.

På et enkelte område har det undret mig, at man ikke har ønsket strafniveauerne helt fjernet, og det er for parvoldtægt, som er en forbrydelse, som i mange europæiske lande overhovedet ikke straffes, fordi man ikke anerkender, at man

kan begå voldtægt over for en partner. Vi har i Danmark haft en flot tradition for, at også i et partnerskab kan der være tale om voldtægt, og man kan altså straffe den mand, der har begået voldtægt mod en partner. Det kan man ikke i adskillige andre europæiske lande, men der har ikke været nogle røster fra danske politikere om, at man skulle fjerne det strafbare i at begå parvoldtægt. Sådan er der så meget.

Det Radikale Venstre støtter naturligvis justitsministerens forslag med en lille tilfreds konstatering af, at der altså er et ønske i den danske befolkning om at harmonisere strafniveauet for forbrydelser.

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten er enig i, at voldtægt er en særlig grov forbrydelse, som indebærer en særlig krænkelse af offerets integritet og seksuelle selvbestemmelsesret. Derfor kan der også være god grund til at overveje, om det nuværende strafniveau for voldtægt er rimeligt sammenlignet med strafniveauet for andre forbrydelser.

Desværre, vil vi sige, indgår regeringens forslag om skærpelse af straffen for voldtægt ikke i en samlet afvejning, da vi stadig væk ikke har fået Brydensholtudvalgets analyse af relationerne mellem straffe for forskellige forbrydelser.

Principielt mener vi ikke, at der bør røres ved strafferammerne, før dette udvalg er færdig, så vi kan få en sammenhængende diskussion af spørgsmålene. Det er så også en af justitsministerens begrundelser for ikke at gennemføre en forhøjelse af de eksisterende strafferammer for voldtægt, men i stedet en sammenlægning af disse.

Vi har igennem Retsudvalget fået oplyst, at udvalget først vil være færdig engang i 2002 med sine overvejelser. Derfor vil vi alligevel gå ind i en diskussion af det forslag, som regeringen har fremsat.

Vores udgangspunkt er, at der bør ydes den maksimale indsats for at nedbringe antallet af voldtægter, og at der ydes ofrene al mulig støtte til at komme sig over forbrydelsen. Vi synes derfor også, at der i fornødent omfang burde stilles gratis psykologhjælp til rådighed for ofrene. Vi er helt enige med Joan-Søstrene, som i deres hørings svar påpeger, at hjælpen til ofrene i dag ikke er tilstrækkelig. Ligeledes kan der være behov for igen at se på lovgivningen omkring erstatning til ofre for forbrydelser med udgangspunkt i det her lovforslags beskrivelse af grup-

pevoldtægters særlige voldsomme og traumatiserende konsekvenser for offeret.

Vi har ikke nogen særlig tiltro til, at skærpede straffe vil reducere antallet af voldtægter. Vi tror ikke, at forskellen på 1½ og 2½ års fængsel vil indgå i overvejelserne hos forbyrderen, før voldtægten gennemføres. I det hele taget er der, som påpeget af Advokatrådet, ikke dokumenteret nogen præventiv effekt af at skærpe straffen.

Indsatsen for at nedbringe antallet af voldtægter skal derfor starte et andet sted. Det handler om en social indsats, og det handler om en opdragende indsats, særlig i forhold til den generelle opfattelse af forholdet mellem mænd og kvinder og retten til seksuel frihed, som indebærer retten til at sige ja og nej på et hvilket som helst tidspunkt. Her ligger der en væsentlig opgave for skoler og andre institutioner samt for forældre og organisationer i det civile samfund. Her har vi alle en fælles forpligtelse. Det skal stå klart for alle, at undertrykkelse og sexistisk opførsel er uacceptabel uanset kulturel, religiøs eller etnisk baggrund. På den måde sættes grænsen længe før, der bliver tale om voldtægt.

Men det handler også om at styrke pigerne. Det må sikres, at alle piger har et alternativ til at søge ind i miljøer, hvor de må finde sig i vedvarende undertrykkelse, og at de støttes i at opbygge et selvværd, der gør, at de siger fra længe inden, vi nærmer os voldtægtslignende situationer.

Når forbrydelsen er sket, handler det, ud over at hjælpe offeret videre, om at forebygge, at forbrydelsen gentager sig. Her kan fængselsstraf ikke stå alene. Vi har bemærket, at der i bemærkningerne henvises til nødvendigheden af behandling af voldtægtsforbyrderen, og vi vil tilslutte os Joan-Søstrenes bemærkninger om, at der må afsættes de fornødne midler til gennemførelse af dette.

Om der ud over disse tiltag er behov for en generel skærpelse af straffen for voldtægt, er vi usikre på. Vi synes i hvert fald ikke, at det er noget argument, at straffen er højere i andre lande. Helst så vi, at en sådan eventuel skærpelse som sagt skete i forbindelse med en samlet gennemgang af strafniveauet i Danmark, og i hvert fald synes vi, at det skal overvejes en ekstra gang, om vi skal gennemføre en forhøjelse af det generelle strafniveau, hvis det er gruppevoldtægterne, vi vil have ram på. Ellers ender det med, at vi er lige præcis dér, hvor V og K helst vil have, vi skal være, hvor straffen for den ene ting sæt-

tes op, og så sættes den op for den anden ting, og sådan kan spiralen fortsætte.

Det er jo karakteristisk for det forslag, som V og K har fremsat, at man i bemærkningerne ikke gør sig nogen som helst overvejelser om, hvorvidt forslaget vil have nogen effekt på omfanget af volden i samfundet. Vi vil straffe mere. Hjælper det? Det ved vi ikke. Hvorfor skal der så straffes mere? Fordi det skal der. Det er nogenlunde den melodi, det kører på, og den kan man selvfølgelig gentage igen og igen, men der er altså ingen overvejelser om, hvorvidt det gør noget ved det, man hævder man vil gøre noget ved, nemlig omfanget af volden i det danske samfund.

Hvis nævninge og domsmænd tager hensyn til voldsmandenes sociale situation og mulighederne for at give de bedste betingelser for, at en forbryder kan få et liv uden volds kriminalitet og dermed altså også uden nye ofre, ja, så mener forslagsstillerne tydeligvis, at det er et udtryk for utidig slaphed. Det har de hørt fra en eller anden landsdommer.

Men der er ingen grund til at tro, at vedtagelsen af dette forslag fra V og K vil nedbringe volden. Der er ingen grund til at tro, at det vil gøre det tryggere at være borger i Danmark. Der er ikke nogen erfaringer, der tyder på, at alene lænere fængselsstraffe forebygger volds kriminalitet eller forhindrer tilbagefald for den straffede.

Ud over voldsforbrydelser vil forslagsstillerne også øge strafferammerne for menneskesmugling. Der findes helt sikkert blandt menneskesmuglere en række meget gennemført usympatiske typer, som fortjener lovens strengeste straf, men hovedårsagen til væksten i menneskesmuglingsindustrien er den umenneskelige flygtningepolitik, som føres i de europæiske lande, hvor man er godt i gang med at bygge en mur omkring Fort Europa. Menneskesmuglingen fjernes ikke ved hjælp af hårde straffe. Hårde straffe på det her område forhøjer blot prisen og dermed fortjenesten ved menneskesmugling.

Forslagsstillerne synes at gå ud fra den antagelse, den helt igennem forkerte antagelse, at de flygtninge, som når til Danmark ved hjælp af menneskesmuglere, altid er misbrugere af asylsystemet. Men det er noget vrøvl, for mange forfulgte er faktisk nødt til at benytte sig af menneskesmuglere for at slippe væk, for så stramme er grænserne om Europa blevet.

Enhedslisten vil gerne diskutere strafferammer. Vi vil sågar gerne diskutere, om bestemte typer af voldsforbrydelser ikke også skal straffes

hårdere, og det har vi også tidligere givet udtryk for. Men vi vil dels gøre det på et sagligt grundlag, dels gøre det i en sammenhæng, for hvis der ikke er nogen sammenhæng, kan vi bare gå fra den ene forbrydelse til den anden, hver gang der er en konkret sag, og hæve strafferammerne, og når vi så har gjort det én gang, så kan vi gentage det igen og igen og igen, og uden at der er et særligt formål dermed.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkepartis holdning er generelt den, at strafniveaueet for personfarlig kriminalitet skal øges. Det har jeg tilkendegivet i tidligere debatter, også i folketingsdebatten sidste folketingsår i forbindelse med Venstres og De Konserveratives lovforslag nr. L 161, som i år er lovforslag nr. L 2.

Sidste år sagde jeg om Venstres og De Konserveratives lovforslag, at selv om vi generelt ønsker, at strafniveaueet for personfarlig kriminalitet skal hæves, så mener vi, at man med fordel kan afvente Straffelovrådets betænkning og overvejelser, når man, som V og K foreslår, vil ændre på så mange forskellige strafferammer, som tilfældet er. Det er fortsat Kristeligt Folkepartis holdning, selv om vi er positive over for intentionerne bag Venstres og De Konserveratives forslag.

Justitsministeren har også selv ved flere forskellige lejligheder, specielt når ministeren på regeringens vegne skulle tage stilling til oppositionens forslag, lagt selvsamme syn for dagen, og Kristeligt Folkeparti har faktisk også oplevet at få afvist forslag af ministeren med henvisning til, at Straffelovrådet sad og arbejdede. Lad mig derfor i den sammenhæng i dag bare stiltørdigt konstatere, at ministeren med det, der er lagt frem i dag, bryder lidt med sine tidligere holdninger.

Jeg vil godt sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side kan støtte det konkrete forslag, som nu er blevet gennemarbejdet, og som vi så vil tage stilling til. Vi støtter det, fordi det altså falder i tråd med vores generelle holdning, nemlig at strafferammerne for personfarlig kriminalitet skal hæves, og vi mener i særdeleshed, at når vi taler om voldtægt, er der tale om en så uhyggelig forbrydelse, som kan ødelægge mennesker for livet, at der er grund til at hæve strafferammen. Derfor støtter vi lovforslaget fra regeringen.

Men jeg vil også godt tilslutte mig dem, som i debatten har nævnt, at andre initiativer, i virke-

ligheden for at hjælpe ofrene som sådan, også er nødvendige. For Kristeligt Folkeparti er det ikke nogen farbar vej kun at fokusere på hårde straffe som svaret på kriminalitet. Det er omvendt heller ikke nok at fokusere alene på forebyggelse. Kriminalitet skal i virkeligheden mødes med en helhedsorienteret indsats, der omfatter både hensyn til retfærdighed og til menneskelighed, også fordi ofrene i mange tilfælde ikke kun er dem, der bliver ramt af kriminaliteten, men det er faktisk også gerningsmændene selv.

Af den grund er det vigtigt, at debatten om, hvordan vi får nedbragt volden og voldskriminaliteten i vores samfund, ikke kun bliver til en debat om skærpede strafferammer, men også bliver en debat om, hvordan vi overhovedet kan forebygge, at vi kommer i den situation. Hvordan kan vi overhovedet hjælpe ofrene, dem, der er ofre for voldsmænd og voldskvinder, og hvordan kan vi hjælpe selv voldsmænd og voldskvinder til at finde et andet grundlag at leve livet på uden kriminalitet og uden vold?

Med disse ord vil jeg give Kristeligt Folkepartis tilslutning til lovforslaget fra regeringen og også tilsige et positivt arbejde i Retsudvalget, for at forslaget nyder fremme.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Karen Røn-de.

Karen Røn-de (V):

Voldtægt er en afskyelig form for forbrydelse. Voldtægt er den forbrydelse, der mest af alt krænker et andet menneskes integritet. Dette bør afspejles i strafferammen. Samfundet bør på det kraftigste tage afstand fra denne form for forbrydelse, denne uhyrlige krænkelse. Det kan vi bl.a. gøre ved at have høje strafferammer, som domstolene bruger.

Vi noterer derfor med stor tilfredshed, at det nu også er gået op for regeringspartierne, at straffene for voldtægt er for lave. Det vil vi gerne sige tak for, og vi vil gerne kvittere for, at regeringen har lyttet til Venstre og De Konservative.

Dog er det trist, at regeringen ikke ønsker at hæve strafferammerne for vold. Det enkelte menneskes ret til at færdes frit uden at blive overfaldet er en grundlæggende ret, som straffeloven bør afspejle, især når volden sker fuldkommen uprovokeret mod et offer, som voldsmanden ikke har haft forudgående kontakt til.

Vi takker de partier, som har ytret støtte til Venstres og De Konservatives forslag, og vi ser frem til et særdeles konstruktivt udvalgsarbejde.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Hr. Helge Adam Møller i anden omgang.

Helge Adam Møller (KF):

Justitsministeren nævnte, citeret efter hukommelsen, i hvert fald tre grunde til at skærpe straffen for voldtægt. Den ene var, at han og regeringen var optaget af, at straffen skulle afspejle befolkningens retsfølelse. Den anden var, at straffen på en eller anden måde skulle stå mål med ugeringen. Og den tredje var, at offerets følelser selvfølgelig også skulle tilgodeses. Det er sådan efter hukommelsen, og jeg kan se, at justitsministeren nikker. Jeg er helt enig i de tre begrundelser. Det er jeg.

Der har været et par folketingsmedlemmer herne og spørge mig, om det, jeg nævnte i første omgang, virkelig kunne være rigtigt, nemlig at ved grov mishandling af et uskyldigt menneske gennem lang tid kan gerningsmændene slippe med under et års fængsel. Er det virkelig rigtigt efter det, vi har vedtaget i Folketinget?

Man behøver såmænd ikke gå op og svare mig. Jeg håber bare, at man vil bruge det følgende til stille eftertænkning, når vi nærmer os det tidspunkt, hvor vi skal stemme om K og V's forslag om at hæve straffen for den grove, umotiverede vold.

Det, jeg refererer fra nu, er fra en dom, der blev afsagt i en jysk byret i august i år, for 2. måneder siden, og det var angående vold og mishandling. Og alt, hvad jeg siger her, er en direkte udskrift af dombogen fra den nævnte ret i Jylland.

Det var to mænd, der i juni måned i år i en sen natte-time opsøgte en uskyldig mand i dennes egen lejlighed. I løbet af de næste par timer udøvede de legemsangreb af særlig brutal og farlig karakter, herunder mishandling. Den ene af gerningsmændene medbragte en trækølle. Overfaldet startede med, at den ene voldsmand gav offeret et knytnæveslag i hovedet, herefter blev han skubbet omkuld, og begge gerningsmænd tildelte ham adskillige knytnæve- og kølleslag mod kroppen og mod benene samt stød med køllen ind i ansigtet. Herefter forlod volds-mændene lejligheden. Tak for det!

15 minutter efter vendte de tilbage til lejligheden, hvor offeret på det tidspunkt var kommet op at sidde i sin seng. Herefter gav den ene af

dem ham et knytnæveslag i hovedet, hvorefter begge tildelte ham adskillige knytnæve- og køllelag mod hovedet, kroppen og benene.

Herefter forlod begge voldsmændene igen lejligheden. Kort efter vendte den ene af gerningsmændene igen tilbage til lejligheden og tildelte offeret fem, seks knytnæveslag i ansigtet og kastede en metalstanderlampe mod offeret, der pådrog sig et åbent og dybt sår under knæet. I forbindelse med det sidste overfald truede den ene voldsmand offeret med en kniv med et 17 cm langt blad. Han truede med at skære hans øre af og stikke ham i øjet.

Den ene voldsmand var tidligere straffet med fængsel i 3 måneder for vold. Det var i 1999. Den anden gerningsmand er for 2 år siden idømt 8 måneders fængsel for overtrædelse af § 286, det er tyveri af særlig grov beskaffenhed.

Retten siger i forbindelse med domsafsigelsen, at de to tiltalte i forening over flere omgange mishandlede offeret groft efter at være trængt ind i hans egen lejlighed.

Den ene af de to gerningsmænd, ham, der tidligere var straffet for vold, fik fængsel i 8 måneder. Den anden, det er ham, der tidligere var straffet med 8 måneders fængsel, men ikke for vold, og som havde en lang reststraf stående, slap for den gamle reststraf, og så fik han alene fængsel i 4 måneder. Dommen er ikke anket.

Jo, de partier, der vil gøre noget ved den grove vold og siger, at de har gjort noget, håber jeg går hjem og tænker sig om én gang til.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, at hr. Helge Adam Møller mangler at tilføje, at de, der har dømt i den retssag, jo har ikke været justitsministeren eller medlemmer af Folketinget. Det er ikke dem, der har siddet og afsagt den her dom. Det har været nogle borgere, som har repræsenteret et udsnit af den danske befolkning, bl.a. en stor gruppe borgere, som er udpeget af Det Konservative Folkeparti, en stor gruppe borgere, som er udpeget af Venstre, en stor gruppe borgere, som er udpeget af Dansk Folkeparti osv. Det er jo sådan, systemet fungerer.

Jeg ved ikke, hvorfor de i den konkrete sag har valgt disse domme. Jeg er fuldstændig enig i, at det lyder som nogle ualmindelig lave domme. Jeg ved heller ikke, hvorfor den i øvrigt ikke er anket. Jeg kan bare konstatere, at dér har Det Konservative Folkeparti og alle andre partier altså også et ansvar i forhold til at samle deres

folk og diskutere retspolitik, for det er jo altså dem, der træffer afgørelsen, når den konkrete dom skal udmåles. Det er hverken folketingsmedlemmer eller justitsministeren.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

For en times tid siden redegjorde jeg for, hvordan man har fastlagt praksis, hvor jeg også gjorde opmærksom på, at det var en konservativ justitsminister, der, for at sige det lige ud, har været ansvarlig for, at man ikke har anket sagerne, har været ansvarlig for, at statsadvokaten ikke har fået sagerne kørt videre i systemet. Hr. Helge Adam Møller svarede ikke dengang.

Der er da overhovedet ingen, der er i tvivl om den beskrivelse og de domme, hr. Helge Adam Møller nu er kommet med. Vi forstår det ikke. Men det er bare ikke os, der skal træffe den konkrete afgørelse. Den retspraksis, der ligger til grund for Statsadvokatens konkrete beslutning om, uden at spørge nogen som helst, at den ikke skal ankes, er blevet lagt under de 10 år, hvor der var en konservativ justitsminister. Hr. Helge Adam Møller ved også godt, at den første konservative justitsminister var forsvarsadvokat. Det kan også have haft en vis betydning for den praksis, han har lagt i forløbet.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Hvis fru Anne Baastrup og jeg også er medlemmer af Folketinget om 20 år, vil fru Anne Baastrup også om 20 år stå og sige, at hvad der skete tilbage i sidste årtusinde, i begyndelsen af 1980'erne, er årsagen til, at Folketinget i dag ikke gør noget.

Jeg ved ikke, hvad hr. Ninn-Hansen har gjort eller ikke gjort i 1982, 1983 og 1984, men jeg ved i hvert fald, at vi er nogle, der har forsøgt i slutningen af sidste århundrede og ind i begyndelsen af dette århundrede gang på gang at bringe de her sager op.

Jeg ved, at det er rigtigt, som hr. Søren Søndergaard siger, at der selvfølgelig sidder to domsmænd. Men jeg ved også, hvordan det foregår masser af gange. De får at vide, at retspraksis, det normale, man giver for det her, altså ligger omkring et år eller mindre, og hvis de giver mere, bliver dommen anket, og så bliver straffen sat ned, og så kan de lige så godt lade være med dét.

Men jeg bebrejder helt klart en justitsminister, og det er uanset, om han er konservativ eller so-

cialdemokrat eller andet, at man ikke, hvis man mener, det er forkert – og det mener jeg, men det gør justitsministeren og regeringen jo ikke, for de har jo tilladt, at sådan er strafniveauet – instruerer om, at den type sager med sådanne straffe skal ankes, ikke alene hver gang, men hver eneste gang.

Denne er ikke anket, og det er vel, fordi den afspejler det strafniveau, som man ønsker, og det er fair nok, jeg ønsker bare et andet.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

I forbindelse med voldspakken var vi inde på spørgsmålet om, hvad Folketinget kan gøre i forsøget på at få forhøjet straffene, og der kom det jo klart frem i en henvendelse fra dommerne, at de ikke ønskede den måde at lave en lovgivning på. Derfor kommer justitsministeren nu med en anden variation af det. Det vil sige, at man fjerner den lavere del af strafferammen, når det drejer sig om voldtægt.

Men det, hr. Helge Adam Møller ved eller burde vide, er jo, at man hviler på den praksis, der har været i forløbet. Og dér synes jeg, at Det Konservative Folkeparti svigtede grusomt det efterår i 1998, hvor vi var et flertal i Folketinget, der fik vedtaget, at Straffelovrådet skulle beskæftige sig konkret med: Hvordan er strafferammerne i dansk straffelovgivning? Hvordan udnyttes de? Er der problemer i forhold til den måde, man ser på mennesket i dag?

Der valgte Dansk Folkeparti, De Konservative og Venstre at vende sig imod det, fordi man havde ambitionen om at køre en hetz mod domstolene og intet andet.

Det er dét, jeg synes er så forfærdelig fortvivlende, at vi ikke havde et enigt Folketing, der sagde: Her har vi et projekt for Straffelovrådet, det synes vi i enighed at Straffelovrådet skulle påtage sig. Men nej, De Konservative, Venstre og Dansk Folkeparti kører bare frem hele tiden med konkrete forslag til at ændre enkeltsager i stedet for at se på det i en sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen så synes jeg, at vi skal bruge det her til lidt forbrugeroplysning til borgerne, for jeg synes ikke, at der skal stå det indtryk tilbage for to domsmænd, der deltager i en retssag, og som synes, at der skal gives en strengere dom end den, som den juridiske dommer mener, at de så bare skal opgive, fordi de får at vide, at det er

praksis, og at den garanteret vil blive anket, hvis man giver længere straf.

Jeg synes da, de skal insistere, og der har hr. Helge Adam Møllers parti og alle andre partier jo også en forpligtelse til at sikre, at de domsmænd, som sidder, har modet til at insistere på, hvad de synes er rigtigt, og ikke lade sig tyrannisere. Det synes jeg ikke man skal. Så må dommene jo blive anket, hvis der er et ønske om at anke dem, og så må tingene gå deres gang.

Men jeg synes ikke, man skal efterlade det indtryk her, at domsmænd skal være sådan nogle viljeløse nogle, der overhovedet ikke har deres egen mening. Man skal selvfølgelig stå ved, hvad man synes dommen skal være. Det er jo derfor, man er udnævnt som domsmand.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg synes, man skal huske den lovændring, vi lavede i 1997. Det er jo rigtigt, at der under lovbehandlingen var en drøftelse med Dommerforeningen om den måde at ændre strafniveauet på, men jeg er til gengæld af den opfattelse, at den måde, vi gjorde det på, er fuldt tilstrækkelig. Det har Højesteret jo også medgivet at den var i den kendelse, vi fik fra Højesteret efter lovændringen i 1997, hvor Højesteret har sagt, at den lovgivning, som Folketinget gennemførte med den anden voldspakke, skulle de underliggende retter lægge til grund. Og det har været det, som for regeringen har været formålet.

Hr. Helge Adam Møller skal huske, at Det Konservative Folkeparti og Venstre i øvrigt også stemte for voldspakke nr. 2 i 1997, og jeg går ud fra, at når man stemmer for en lovgivning, er det også et udtryk for, at man er enig i det, der står i lovgivningen.

Og når man ser på den udvikling, der har været – kriminolog Britta Kyvsgaard har jo lavet ganske gode beskrivelser af, hvordan udviklingen har været på voldsstraffeområdet i Danmark igennem de seneste år – viser det sig, at domstolene faktisk dømmer ud fra det, som har været Folketingets store flertals formål, nemlig en skærpelse af strafudmålingen i den personfarlige kriminalitet, her altså voldsstrafkriminalitet.

Så udviklingen er gået sådan, både når vi ser på strafudmålingen, og også når vi ser på, hvor mange voldssager der faktisk bliver bragt frem til domstolene. Det er jo ikke mindst også et vigtigt formål på det retspolitiske område og for retsfølelsen, at sagerne faktisk bringes frem til domstolene. Og det hænger sammen med, at be-

folkningen ikke finder sig i at blive udsat for vold. Det gælder i parforholdet, det gælder, når det foregår bag hjemmets fire vægge, men det gælder også, når det er den her umotiverede vold, som finder sted på gadeplan; det bliver anmeldt i meget stort omfang, i meget større omfang i dag, end det gjorde førhen – sager, der vedrører myndighederne, politiet, som skal føre dem frem, så anklagemyndighederne kan føre dem som straffesager.

Det er en glædelig udvikling, at befolkningen ikke finder sig i vold. Vi vil ikke acceptere den. Derfor skal vi jo også en gang imellem i vores iver efter at se ud på den rigtige måde over for vælgerne huske at give dem de rette oplysninger og lade være med at så en generel mistillid til vores retsvæsen, til domstolene, for de går i den retning, vi vil. Og nu er jeg sikker på, at de også vil gøre det med hensyn til voldtægt, en stigning i strafudmålingen, som der er et stort flertal i Folketinget – sådan som jeg har lyttet mig frem til – der vil vedtage med det her lovforslag, som regeringen har fremsat.

Det vil vi selvfølgelig følge. Men jeg er sikker på, at når vi offentliggør statistikker over det, vil vi også se, at domstolene tager lovændringer til sig, som vedtages af Folketinget. Det manglede også bare andet.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg er helt enig med hr. Søren Søndergaard i det sidste, at der er en vigtig forbrugeroplysning for os alle sammen at give domsmænd, og det er, at det altså er noget, de er udpeget til, jævnfør vores grundlov, og det betyder, at de selv skal tage stilling til, hvad der er ret og rimeligt. De skal lytte til andre, men det er dem selv og deres retfærdighedssans, der skal sige enten ½ år eller 1 måned eller 2 år eller frikendt, hvad det nu er, og det er der efter min mening for mange der nok ikke er gør.

Hvordan kan jeg så vide det? Ja, det er, fordi jeg så tit har hørt den forklaring, jeg selv gav: Vi mener i virkeligheden, at han enten burde slippe billigere eller have noget mere, men dommeren sagde, at sådan er retspraksis, og det kan I godt spare jer.

Men jeg er enig med hr. Søren Søndergaard.

Til justitsministeren med hensyn til, at domstolene følger den retning, vi vil have: Ja, domstolene følger flertallets intentioner i Folketinget. Og det er jo fint. Det er jo i overensstemmelse med magtens tredeling. Jeg kan bare konsta-

tere, at det eksempel, jeg nævnte, der skete for 2 måneder siden, altså er den domspraksis, der er i øjeblikket for meget grov, langvarig mis-handling af en fuldstændig uskyldig mand i hans egen lejlighed: 4 og 8 måneders fængsel. Og den er ikke anket, for det har man også i landsretten fundet var i overensstemmelse med den domspraksis.

Og det er altså ikke tilstrækkeligt efter min mening. Jeg kan konstatere, at det er det efter flertallets mening, men vi arbejder på at få det ændret.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tror, at vi alle sidder med nøjagtig samme følelse, når hr. Helge Adam Møller læser en udskrift fra den endelige afgørelse ved domstolen op. Man skal hele tiden erindre sig, at forud for, at den her dom er afsagt ved domstolene, har der været en førelse af sagen over for retten. Der har været vidneforklaringer, der har været en beskrivelse af de samlede omstændigheder i sagen. Og det er jo dem, vi ikke får læst op af hr. Helge Adam Møller.

Det er også, synes jeg, lidt af en unfair måde at debattere på at bringe andre ind i en debat på grundlag af, at man læser noget op, hvor den, der læser det op, heller ikke er i stand til selv at give en beskrivelse af de samlede omstændigheder, der har ført både juridiske dommere og lægdommere frem til at afsige den her dom.

Hvis vi kunne føre debatten på et fuldt oplyst grundlag, ville det give en anden form for debat. Der er som regel omstændigheder, når de bliver beskrevet, som giver forklaringer på, hvorfor almindelige mennesker med sund fornuft som lægdommere, som juridiske dommere fastlægger strafniveauet.

Det, der har været gældende for Folketinget, er, at der er et stort flertal, der har sagt, at i de grove, personfarlige voldssager, som vi heldigvis ikke har så mange af i Danmark, men i dem, vi har – dér, hvor man tidligere gav 1 års fængsel – vil vi have en strafudmåling, der skal op med ca. et år.

Det kan man se har været gældende for Folketingets flertal. Man kan jo også se, at domstolene flytter sig. Det er ikke sikkert, at domstolene fuldt ud er nået op på det niveau, men jeg er sikker på, at den afsmittende virkning, som vi har på alle voldssager, i opadgående retning, også dem, der ligger i spændingsfeltet mellem § 244 og op til § 245, altså fra simpel vold op til

grov vold, hvor hr. Helge Adam Møller kan se en jævn stigning i strafudmålingen, er en udvikling, som er kommet. Den udvikling tror jeg vil fortsætte, og jeg er glad for, at Højesteret har afsagt kendelse, der siger, at de underliggende retter skal lægge den til grund. Og det er vel det, der var formålet med det.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg hverken kan eller vil acceptere, at det skulle være en unfair måde at debattere på i Folketinget at tage udgangspunkt i det virkelige liv og redegøre langt mere udførligt, end justitsministeren gør i sin argumentation.

Justitsministeren har i sit eget lovforslag fyldt de sidste 30-40 sider med eksempler på domme afsagt i Haderslev, i Vestre Landsret, i Højesteret osv., hvor han bare på 8-9 linjer resumerer, hvad en enkelt har fået for en eller anden fuldbyrdet voldtægt.

Jeg har gjort mig den ulejlighed, da jeg læste om det her i Jyllands-Posten i tre linjer for en måned siden – og jeg tænkte, det kan ikke være rigtigt, at man slipper – via Retsudvalget at få udskriften fra dombogen, og jeg har skrevet alt det af, der ligger, og jeg har ikke strøget noget, der kunne formilde eller forstærke, og citaterne er hundrede procent korrekte.

Hvis vi på baggrund af det heller ikke kan diskutere, så vil det jo kræve, at vi hver eneste gang, vi skal diskutere sundhedspleje, selv skal ligge inde på hospitalet med vores brækkede ben; for at diskutere en konkret strafudmåling, skal vi selv sidde i retten. Det er altså urimeligt.

Jeg gør opmærksom på, at justitsministeren har fyldt hele sit lovforslag med et hav af eksempler, og det er da netop for at illustrere noget, som justitsministeren synes er vigtigt, og som jeg også synes er vigtigt, nemlig at kende det almindelige, virkelige liv.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Så nærmer vi os afslutningen.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hr. Helge Adam Møller ved jo godt, at det lovforslag, jeg har fremsat på regeringens vegne, ikke er fremmet af den konkrete oversigt. Det er fremmet af en beskrivelse fra Rigsadvokaten, først en meget, meget udførlig gennemgang af, hvordan strafniveauet har udviklet sig op igennem 1980'erne og 1990'erne på voldtægtsområdet, en meget udførlig redegørelse, der er over-

sendt til Folketinget, og dernæst en gennemgang af de sager, der har været prøvet af anklagemyndigheden i anken i løbet af 2001.

Den går ikke, vil jeg sige til hr. Helge Adam Møller. Jeg mener, det er for simpelt, og jeg mener også stadig væk, det er unfair at bruge en enkelt sag og alene på baggrund af oplæsningen af dommens præmis at bruge det som grundlag for at have en generel debat om vold.

Jeg har sagt til hr. Helge Adam Møller, at jeg gerne tager en debat om vold, og jeg mener, der ligger meget veldokumenteret materiale, hvilket jeg har oplyst over for hr. Helge Adam Møller, nemlig med baggrund i kriminolog Britta Kyvs-gaards beskrivelse af det.

Så kan vi tage et forløb, men ikke plukke en enkelt sag ud og bringe ind i folketingsdebatten. Det synes jeg stadig væk. Og jeg synes ikke, at hr. Helge Adam Møller på nogen måde har trukket argumentationen væk fra mit tidligere indlæg. Det er ikke en fair måde at debattere vold og strafudmåling for vold på.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 26: Forslag til lov om ændring af lov om køb. (Revision af regler om forbrugerkøb m.v.).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 3/10 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Vi har altid i Socialdemokratiet været meget optaget af forbrugerlovgivningen, og vi har ikke mindst været optaget af forbrugerbeskyttelses-